

Curtea Supremă de Justiție
D E C I Z I E

07 iunie 2023

mun. Chișinău

Colegiul penal al Curții Supreme de Justiție în componență:

Președinte

Guzun Ion

Judecători

Talpă Boris

Eremciuc Ghenadie

examinând admisibilitatea în principiu a recursului ordinar declarat de către inculpatul Iacovlev Ghennadi, prin care solicită casarea deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 18 iunie 2022, în cauza penală privindu-l pe

Iacovlev Ghennadi xxxxx, născut la xxxxx, domiciliat în xxxxx.

Termenul examinării cauzei:

Instanța de fond: 25.07.2019 – 29.11.2021;

Instanța de apel: 11.01.2022 – 18.06.2022;

Instanța de recurs ordinar: 17.11.2022 – 07.06.2023.

Asupra recursului ordinar declarat Colegiul penal al Curții Supreme de Justiție,

c o n s t a t ă:

1. Prin sentința Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani, din 29 noiembrie 2021 Iacovlev Ghennadi a fost recunoscut vinovat de comiterea infracțiunii prevăzute de art. 201¹ alin. (1) lit. a), b) Cod penal și liberat de răspundere penală în legătură cu intervenirea prescripției de tragere la răspundere penală.

Acțiunea civilă înaintată de Iacovleva Iulia a fost admisă în principiu, urmând ca asupra cuantumului despăgubirilor convenite să hotărască instanța în ordinea procedurii civile.

2. Prima instanță a constatat că, inculpatul Iacovlev Ghennadi, la 09 octombrie 2016, în jurul orei 06:30, aflându-se la domiciliul familiei sale, de pe adresa xxxxx, urmărind scopul impunerii voinței și a controlului personal asupra soției sale, Iacovleva Iulia, intenționat a inițiat cu ea un conflict, în procesul căruia, a numit-o cu cuvinte necenzurate, a intimidat-o prin amenințarea cu moartea și i-a aplicat lovituri cu pumnii în regiunea capului, feței, a membrilor superioare și inferioare și alte părți ale corpului.

Potrivit raportului de expertiză medico-legală nr. 3339/D din 29.11.2016, în rezultatul examinării lui Iacovleva Iulia, s-au stabilit: plagă contuză pe cap, echimoză pe față, echimoze la nivelul membrului superior stâng, echimoză la nivelul cristei iliace pe stânga, excoriație la nivelul piciorului drept, care puteau fi cauzate la acțiunea traumatică a unui obiect contondent și dur, posibil în timpul și circumstanțele indicate, se califică ca vătămare ușoară.

Aceste acțiuni ale lui Iacovlev Ghennadii, prima instanță le-a încadrat în baza art. 201¹ alin. (1) lit. a), b) Cod penal – *violența în familie, adică acțiunea intenționată comisă de un membru al familiei în privința altui membru al familiei, manifestată prin:*

maltratate, alte acțiuni violente, soldate cu vătămare ușoară a integrității corporale sau a sănătății; intimidare în scop de impunere a voinței sau a controlului personal asupra victimei.

3. Nefiind de acord cu sentința, apeluri, în termenul legal, au declarat avocatul Mancevschi Oleg, în numele inculpatului Iacovlev Ghennadi, și avocatul Răileanu Petru, în numele părții vătămate și civile Timcenco (Iacovleva) Iulia.

3.1. Avocatul Mancevschi Oleg în susținerea apelului declarat în numele inculpatului Iacovlev Ghennadi a indicat că rechizitoriul nu satisface exigențele de echitate a procedurilor și nu asigură o corectă și legală informare a inculpatului cu privire la învinuirea formulată, fapt ce duce la nulitatea acestuia.

Astfel, nu a stabilit locul săvârșirii infracțiunii, or în actul de sesizare a instanței a fost menționat că infracțiunea a avut loc la adresa „xxxxx”, cu toate că familia inculpatului nu a locuit niciodată pe această adresă, fapt confirmat și de către partea vătămată (f.d. 50, vol. I).

La fel, acuzarea este bazată numai pe declarațiile contradictorii a părții vătămate. În acest context, apelantul a arătat că Iacovleva Iulia, la examinarea medicală în clinica „Medpark”, la 09 octombrie 2016, a indicat că *a primit trauma în rezultatul căderii de la înălțimea propriului corp* (f.d. 14, vol. I), iar organului de urmărire penală că *a fost bătută de soț la 13 octombrie 2016* (f.d. 4 și 9, vol. I).

Mai mult, acuzarea a indicat în lista probelor raportul de expertiză medico-legală nr. 3339/d din 16 noiembrie 2016, dar așa raport în materialele cauzei lipsește, fiind prezent cel cu nr. 3339/d din 18-29.11.2016 (f.d. 17, vol. I) și raportul de expertiză medico-legală nr. 105 din 10.06.2017 (f.d. 97-99, vol. I), care sunt probe inadmisibile, deoarece sunt „fructe copacului otrăvitor”. Or, ambele rapoarte de expertiză sunt petrecute în baza raportului de constatare medico-legală nr. 5176 din 13.10.2016 (f.d. 13, vol. I), care a fost anexat la materialele cauzei cu încălcarea normelor de procedură penală.

Totodată, în procesul urmăririi penale a fost încălcat dreptul la apărare, nefiind audiați toți martorii apărării.

Drept urmare, a solicitat casarea integrală a sentinței și pronunțarea unei noi hotărâri, potrivit modului stabilit pentru prima instanță, prin care Iacovlev Ghennadi să fie achitat din motiv că fapta nu a fost săvârșită de inculpat.

3.2. Avocatul Răileanu Petru prin apelul declarat în numele părții vătămate și civile Timcenco (Iacovleva) Iulia, a solicitat casarea parțială a sentinței, și pronunțarea unei noi hotărâri, potrivit modului stabilit, pentru prima instanță, prin care să fie admisă acțiunea civilă, dispunându-se încasarea din contul inculpatului în beneficiul părții vătămate și civile a 100 000 (o sută mii) lei cu titlu de prejudiciu moral.

În susținerea argumentelor, apelantul a invocat că partea vătămată a înaintat acțiune civilă (f.d. 10), fiind recunoscută în calitate de parte civilă prin ordonanța din 14 decembrie 2016 (f.d. 11).

Potrivit acțiunii civile, Iacovleva Iulia a solicitat încasarea prejudiciului moral, în mărime de 100 000 lei, reieșind din suferințele fizice cauzate.

În conformitate cu art. 225 Cod de procedură penală, judecarea acțiunii civile în procesul penal, indiferent de valoarea acțiunii, se efectuează de către instanța de competența căreia este cauza penală.

Prin urmare, soluția adoptată de prima instanță nu corespunde normelor de procedură penală.

4. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 18 iunie 2022 a fost respins ca nefondat apelul avocatului avocatul Mancevschi Oleg declarat în numele inculpatului Iacovlev Ghennadi și admis cel al avocatului Răileanu Petru declarat în numele părții vătămate Iacovleva Iulia, casată parțial sentință și pronunțată o nouă hotărâre, potrivit modului stabilit pentru prima instanță, prin care Iacovlev Ghennadi, recunoscut vinovat de comiterea infracțiunii prevăzute de art. 201¹ alin. (1) lit. a), b) Cod penal, a fost liberat de pedeapsa penală din motivul intervenirii termenului de prescripție de tragere la răspundere penală.

A fost admisă parțial acțiunea civilă, dispunându-se încasarea din contul lui Iacovlev Ghennadi în beneficiul Iuliei Iacovlev 20000 (douăzeci mii) lei cu titlu de prejudiciu moral.

Au fost menținute celelalte dispoziții ale sentinței.

4.1. În partea descriptivă a deciziei, instanța de apel a menționat că *argumentele susținute în apărarea lui Iacovlev Ghennadi* nu și-au găsit confirmare.

La acest capitol, instanța de apel a preluat argumentele primei instanțe și a menționat că vinovăția lui Iacovlev Ghennadi este demonstrată și prin probele administrate la urmărirea penală și cercetate în cadrul ședinței de judecată, și anume: declarațiile părții vătămate Timcenco (Iacovlev) Iulia (f.d. 60-62, vol. II), a martorilor Beloded Igor (f.d. 64-65, vol. II), Timcenco Evdochia (f.d. 75-76, vol. II), Dolgova Ecaterina (f.d. 77, vol. II), Degteriova Alla (f.d. 79-80, vol. II), procesul-verbal de ridicare din 08.12.2016 (f.d. 28-32, vol. I), procesul-verbal de confruntare din 06.12.2016 (f.d. 38-39, vol. I), raportul de expertiză medico-legală nr. 5176 din 13.10.2016 (f.d. 13-14, vol. I), raportul de expertiză medico-legală nr. 3339/D din 16.11.2016 (f.d. 17, vol. I) și raportul de expertiză judiciară nr. 105 din 10 mai 2017 (f.d. 97-99, vol. I).

De asemenea, indicarea greșită a locului săvârșirii infracțiunii în rechizitoriu nu poate duce la nulitatea acestuia, or atât inculpatul cât și partea vătămată au susținut că ei au conviețuit la adresa: xxxxx, partea vătămată explicând plauzibil motivul indicării greșite a datei și locului săvârșirii infracțiunii, iar potrivit procesului-verbal de cercetare la fața locului, rezultă că a fost cercetat locul infracțiunii „xxxxx”.

Totodată, versiunea că fapta nu a fost săvârșită de inculpat a fost apreciată ca declarativă și neîntemeiată de vreme ce, Iacovlev Ghennadi nu poartă răspundere pentru declarațiile făcute și beneficiază de libertatea de mărturisire împotriva sa.

Motive de a nu crede celor relatate de partea vătămată și martorii acuzării nu au fost stabilite, deoarece nu au fost administrate probe ce ar confirma că se urmărește scopul incriminării pe nedrept a unei persoane nevinovate și că procedura de audiere a fost respectată pe întreg procesul penal, aceștia făcând declarații sub jurământ și avertizare de răspundere penală în baza art. 312-313 Cod penal.

Tot aici s-a reținut că, cele declarate de către partea vătămată și-au găsit confirmare prin întregul ansamblu probator, care coroborează și se completează, probele fiind pertinente, concludente, utile și veridice procesului de stabilire a adevărului.

Afirmația apărării că leziunile corporale depistate la partea vătămată ar fi fost cauzate prin cădere de la înălțime proprie și automutilare a fost exclusă prin concluzia comisiei de experți, relatată în raportul de expertiză judiciară nr. 105 din 10 mai 2017. Mai mult, partea vătămată și martorul Timcenco Evdochia au explicat ce a determinat-o pe Iacovleva Iulia să declare la adresare la medic, o altă circumstanță decât cea adevărată a provenienței vătămărilor corporale ușoare, și anume – rușine și sentimentele față de agresor.

Referitor la inadmisibilitatea raportului de expertiză medico-legală nr. 3339/d din 18-29.11.2016 și a raportului de expertiză medico-legală nr. 105 din 10.06.2017, instanța de apel a conchis că încălcarea modalității de anexare a probei la materialele cauzei penale nu prevalează scopului procesului penal și anume, protejarea persoanei, societății și a statului de infracțiuni, precum și protejarea persoanei și societății de faptele ilegale ale persoanelor cu funcții de răspundere în activitatea lor legată de cercetarea infracțiunilor presupuse sau săvârșite, astfel ca orice persoană care a săvârșit o infracțiune să fie pedepsită potrivit vinovăției sale și nici o persoană nevinovată să nu fie trasă la răspundere penală și condamnată.

Prin urmare, prima instanță a stabilit în mod corect situația de fapt și de drept, vinovăția inculpatului fiind dovedită cu certitudine și fără echivoc.

În continuare, s-a remarcat că infracțiunea a fost săvârșită la 09 octombrie 2016, aceasta se atribuie la categoria infracțiunilor mai puțin grave și că din data săvârșirii infracțiunii până la data pronunțării hotărârii au trecut mai mult de 5 ani, termenul prescripției de tragere la răspundere penală nefiind suspendat sau întrerupt.

Potrivit prevederilor art. 389 alin. (4) pct. 3) Cod de procedură penală, sentința de condamnare se adoptă fără stabilirea pedepsei, cu liberarea de pedeapsă în cazul expirării termenului de prescripție.

În consecință, reieșind din raționamentele expuse mai sus, instanța de apel a considerat necesar de a-l libera de pedeapsă penală pe Iacovlev Ghennadi, recunoscut vinovat de săvârșirea infracțiunii prevăzute la art. 201¹ alin. (1) lit. a), b) Cod penal, din motivul expirării termenului de prescripție pentru tragerea la răspundere penală.

Referitor la *argumentele susținute de către apărătorul părții vătămate*, instanța de apel a statuat că acestea și-au găsit confirmare, motivând că integritatea fizică a persoanei este un atribut esențial și un drept fundamental al persoanei, care în caz de orice vătămare corporală poate pretinde o compensație bănească sau de altă natură atât prin sistemul asigurărilor sociale cât și prin repararea prejudiciului cauzat prin vătămare a integrității corporale sau prin altă vătămare a sănătății ori prin deces.

Totodată raporturile juridice privind repararea prejudiciului cauzat prin vătămare a integrității corporale sau prin altă vătămare a sănătății ori prin deces se consideră că au apărut la data la care sânt întrunite toate condițiile răspunderii delictuale.

Respectiv, fiecare persoană, care pretinde că a suferit, este în drept să-și estimeze prejudiciul moral suferit, dar numai instanța de judecată este împuternicită prin lege să determine mărimea prejudiciului moral prin echivalent bănesc, conducându-se de noțiunea reparării rezonabile, de personalitatea părții vătămate, de circumstanțele cazului concret.

La caz, partea vătămată a depus acțiune civilă, solicitând încasarea prejudiciului moral în sumă de 100 000 (o sută mii) lei din contul inculpatului, drept despăgubire pentru vătămarile corporale și suferințele psihice suferite în urma infracțiunii săvârșite în privința sa.

În conformitate cu prevederile art. 219 alin. (4) Cod de procedură penală, la evaluarea cuantumului despăgubirilor materiale ale prejudiciului moral, instanța de judecată ia în considerare suferințele fizice ale victimei, prejudiciul agrement sau estetic, pierderea speranței în viață, pierderea onoarei prin defăimare, suferințele psihice provocate de decesul rudelor apropiate etc.

Potrivit art. 2036 alin. (1) și (3) Cod civil, în cazul în care persoanei i s-a cauzat un prejudiciu moral prin fapte ce atentează la drepturile ei personale nepatrimoniale, precum

și în alte cazuri prevăzute de lege, instanța de judecată are dreptul să oblige persoana responsabilă la reparația prejudiciului prin plata de despăgubiri. Prejudiciul moral se repară indiferent de existența și întinderea prejudiciului patrimonial. Reparația prejudiciului moral se face și în lipsa vinovăției autorului, faptei ilicite în cazul în care prejudiciul este cauzat prin condamnare ilegală, atragere ilegală la răspundere penală, aplicare ilegală a arestului preventiv sau a declarației scrise de a nu părăsi localitatea, aplicarea ilegală în calitate de sancțiune administrativă a arestului, muncii neremunerate în folosul comunității și în alte cazuri prevăzute de lege.

Art. 2037 Cod civil, stipulează că, mărimea despăgubirii pentru prejudiciu moral se determină de către instanța de judecată în funcție de caracterul și gravitatea prejudiciului moral cauzat persoanei vătămate, de gradul de vinovăție a autorului prejudiciului, dacă vinovăția este o condiție a răspunderii, și de măsura în care această despăgubire poate aduce satisfacție echitabilă persoanei vătămate. Caracterul și gravitatea prejudiciului moral le apreciază instanța de judecată, luând în considerare circumstanțele în care a fost cauzat prejudiciul, restrângerea posibilităților de viață familială și socială, precum și statutul social al persoanei vătămate. La determinarea despăgubirii, instanța de judecată va tinde să acorde o despăgubire care, pe de o parte, are o mărime comparabilă cu cea acordată în mod obișnuit în împrejurări similare și, pe de altă parte, ia în cont particularitățile cazului.

În contextul celor menționate, instanța de apel, reieșind din circumstanțele de fapt și de drept precum și de limitele judecării cauzei, a ajuns la concluzia de a admite parțial acțiunea civilă, apreciind suferințele fizice și psihice ale părții vătămate la suma de 20 000 lei .

5. Împotriva deciziei, recurs ordinar declară inculpatul Iacovlev Ghennadi.

Potrivit textului cererii de recurs ordinar, motivarea soluției adoptate de către instanța de apel contrazice dispozitivul hotărârii, eroare de drept prevăzută de art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală.

În susținerea cererii de recurs ordinar, recurentul reiterează argumentele apelului declarat de către avocatul Mancevschi Oleg, în numele inculpatului Iacovlev Ghennadi, (*a se vedea pct. 3.1. a prezentei hotărâri*) și solicită, casarea deciziei cu adoptarea unei noi hotărâri prin care să fie achitat de învinuirea adusă pe motiv că fapta nu a fost săvârșită de inculpat.

6. În corespundere cu prevederile art. 431 alin. (1) pct. 1¹) Cod de procedură penală, referințe depun avocatul Răileanu Petru, în numele părții vătămate și civile, și procurorul Guțan Pavel. Potrivit referințelor se solicită respingerea recursului ca inadmisibil, din motiv că este vădit neîntemeiat.

7. Examinând admisibilitatea în principiu a recursului ordinar declarat, în raport cu materialele cauzei, Colegiul penal conchide asupra inadmisibilității acestuia.

Cu titlu preliminar, Colegiul penal conchide că titularul recursului ordinar s-a conformat prevederilor art. 422 Cod de procedură penală și a depus cererea în termen.

În continuare, Colegiul penal menționează că potrivit art. 432 alin. (2) pct. 4) Cod de procedură penală, instanța examinând admisibilitatea în principiu a recursului declarat împotriva hotărârii instanței de apel, fără citarea părților, în camera de consiliu, este în drept să decidă asupra inadmisibilității acestuia în cazul în care constată că este vădit neîntemeiat.

Totodată, în sensul art. 427 Cod de procedură penală, hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel.

Erorile de drept pot fi erori de drept formal sau procesual și erori de drept material sau substanțial. Instanța de recurs verifică dacă s-a aplicat corect legea la faptele reținute prin hotărârea atacată și dacă aceste fapte au fost constatate cu respectarea dispozițiilor de drept formal și material.

Limitarea recursului la anumite motive se face cu scopul de a evita examinarea a treia oară, a cauzei în ansamblu, ca examinarea în prima instanță și se contestă numai corectitudinea aplicării dreptului la faptele constatate de fond, cu respectarea normelor dreptului material și procesual.

La caz, în motivarea recursului s-a invocat ca temei de casare a hotărârii contestate prevederile art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală – motivarea soluției adoptate de către instanța de apel contrazice dispozitivul hotărârii – cererea de recurs ordinar axându-se pe argumentele aduse în susținerea apelului declarat de către avocatul Mancevschi Oleg, în numele inculpatului, privitor la inadmisibilitatea probelor și nulitatea rechizitoriului.

Referitor la eroarea de drept cuprinsă în dispoziția art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală – motivarea soluției adoptate de către instanța de apel contrazice dispozitivul hotărârii – Colegiu menționează că aceasta poate fi constatată doar în cazul în care nu sunt întrunite condițiile impuse de normele de drept față de forma actului judecătoresc.

În acest sens se reține că, dispozitivul se întocmește în conformitate cu prevederile art. 395, 398 și 417 Cod de procedură penală și este parte esențială a hotărârii, reprezentând ceea ce instanța a hotărât. De aceea, el trebuie să fie concis, explicit și categoric. Ca hotărârea să fie legală, este necesar ca părțile constitutive ale infracțiunii expuse în decizie să se afle într-o corelație respectivă. Dispozitivul trebuie să coreleze cu motivarea unei asemenea soluții, or el este o parte esențială a hotărârii și reprezintă soluția aleasă de instanță.

Raportând cele relatate supra, Colegiul penal constată că eroarea de drept invocată nu se regăsește și că motivarea făcută de autorul recursului ordinar, nu confirmă în nici un mod prezența acestora. Totodată, recurentul arătând la prezența erorii de drept, în cererea de recurs ordinar nu a descris care sunt considerentele ce ar confirma existența acestora și prin ce aceasta se manifestă.

Astfel, potrivit textului hotărârii recurate, în partea descriptivă, instanța de apel a indicat la concordanța stării de fapt cu cea de drept, confirmarea vinovăției prin probe concludente, pertinente, utile și veridice, administrate cu respectarea normelor de procedură penală.

La fel, instanța de apel a statuat asupra netemeinicii argumentelor invocate în apelul apărării și a relatărilor vis-a-vis de nulitatea actului de sesizare a instanței și inadmisibilitatea probelor.

În continuare, instanța de apel a indicat la motivele desființării sentinței cât privește greșita liberare de răspundere penală și a greșitei soluționări a acțiunii civile.

Toate cele menționate în partea descriptivă a hotărârii își găsesc reflectare în dispozitivul deciziei, instanța de apel dispunând respingerea apelului apărătorului declarat în numele inculpatului și admiterea celui declarat în numele părții vătămate, cu indicarea soluției expuse în partea descriptivă.

Prin urmare, Colegiul penal constată că hotărârea recurată corespunde tuturor prevederilor legii de procedură penală, este legală și întemeiată, iar temeiul invocat de recurent nu persistă în cauză.

Mai mult, reieșind din solicitările titularului cereri de recurs reiese că dânsul este în dezacord cu constatarea vinovăției în comiterea infracțiunii incriminate, argument la care instanța de apel a dat un răspuns detaliat la argumentele importante pentru rezultatul procesului (hotărârea CtEDO *Van de Hurk versus Olanda*), pe care instanța de recurs ordinar și-o însușește pe deplin și a cărei reluare nu se mai impune (hotărârea CtEDO *García Ruiz versus Spania*).

Pe lângă considerațiunile instanței de apel, Colegiul penal indică și la faptul că recurentul indică la inadmisibilitatea probelor, invocând temeiul prevăzut de art. 94 alin. (1) pct. 8) Cod de procedura penală – probele au fost obținute cu încălcări esențiale de către organul de urmărire penală a dispozițiilor Codului de procedură penală – fără a arăta ce drepturi și libertăți constituționale ale nculpatului sau ce prevederi a legii procesuale penale au fost violate și prin ce se exteriorizează acțiunile de privare a lui Iacovlev Ghennadi de aceste drepturi sau de îngădire a drepturilor garantate, așa cum prevede art. 94 alin. (2) Cod de procedură penală.

În urma celor expuse, Colegiul Penal nu constată prezența erorii de drept invocată de recurent ce ar fi afectat hotărârea atacată sub aspectele contestate, iar solicitările acestuia nu au suport legal, prin urmare soluția adoptată de către instanța de apel este întemeiată, iar recursul declarat este inadmisibil ca fiind vădit neîntemeiat.

8. În conformitate cu prevederile art. 432 alin. (2) pct. 4) Cod de procedură penală, Colegiul penal al Curții Supreme de Justiție,

D E C I D E :

Inadmisibilitatea recursului ordinar declarat de către inculpatul Iacovlev Ghennadi, împotriva deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 18 iunie 2022, în cauza penală privindu-l pe **Iacovlev Ghennadi xxxxx**, ca fiind vădit neîntemeiat.

Decizia este irevocabilă.

Decizia motivată pronunțată la **13 iulie 2023**.

Președinte

Guzun Ion

Judecători

Talpă Boris

Eremciuc Ghenadie